

4.2.2021

Valtionhallinnon kehittämisosasto
Sonja Joutsenlahti-Wuoristo

Avoimen hallinnon työryhmän kahdeksannen kokouksen pöytäkirja

Aika 27.1.2021 klo 13.00–15.00

Paikka Teams-kokous

Osallistujat Puheenjohtaja Katju Holkeri, finanssineuvos, valtiovarainministeriö
Jäsenet:
Johanna Nurmi, finanssineuvos, valtiovarainministeriö
Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Päivi Kurikka, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
Virpi Dufva, toiminnanjohtaja, Valli ry
Sami Demirbas, erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Merja Niemelä, Kuntalaisvaikuttamisen koordinaattori, Oulu
Liisa Tiainen, vastaava asiantuntija, VTKL
Jouni Tuomisto, puheenjohtaja, Open Knowledge Finland, OKF
Mika Honkanen, kehityspäällikkö, DVV
Ari Tammi, erityissuunnittelija, Helsingin kaupunki
Miia Kirsi, saavutettavuusasiantuntija, Celia
Henna Kara, suunnittelija, Selkokeskus
Rauna Nerelli, viestintäasiantuntija, Suomen pelastusalan keskusjärjestö, SPEK
Katariina Luoto, erityisasiantuntija, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry
Liisa Partio, johtava asiantuntija, Mannerheimin lastensuojeluliitto
Ulla Tiirilä, erityisasiantuntija, Kotus
Seija Korhonen, järjestelmäasiantuntija, valtiovarainministeriö
Onni Pekonen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Kuivalainen Matt, Erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
Seppälä Krista, assistenttiharjoittelija, valtiovarainministeriö
Sihteeri: Sonja Joutsenlahti-Wuoristo, assistentti, valtiovarainministeriö

1. Vuoden 2021 keskeiset teemat ja avoin hallinto –kyselyn tulokset - Strategia, #Hyvin sanottu, OECD-arvioinnit (luottamus ja avoin kansalaisyhteiskunta), IV toimintaohjelman vuoden 2021 osuudet

Kokous avattiin klo 11.

Käytiin läpi alkaneen vuoden teemoja ja työalueita. Kerrottiin, että joulukuussa valmistunut avoimen hallinnon strategia käännetään ruotsiksi ja englanniksi. Avoimen hallinnon strategian toimeenpano on yksi keskeisimmistä teemoista tänä vuonna.

[Avoimen hallinnon tukipaketti](#) päivitetään. Päivittäminen on mainittu avoimen hallinnon neljännessä toimintaohjelmassa yhtenä toimenpiteenä. Tukipaketin jo olemassa olevia kortteja modernisoidaan ja päivitetään ja katsotaan, onko jotain uusia teemoja mitä sinne tarvittaisiin. Uutena aiheena muun muassa tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta on tulossa kortti. Saa mielellään ehdottaa sisältöjä tukipakettiin.

Selkokielen käyttöä ja lisäämistä vahvistetaan tänä vuonna.

Poikkeusaikojen dialogit jatkuvat tänä vuonna. Dialogiosaamista ja dialogien käyttöä edistetään.

Kansalaisjärjestöakatemiapäivän osa 2 treffitori järjestetään maaliskuun lopussa. Mietitään myös jatkoa tulevaisuudessa. Lapsen oikeuksien päivä (18.11.2021) ja vanhusneuvostopäivä (4.11.2021) järjestetään syyskaudella. Tänä vuonna järjestetään ensimmäistä kertaa vammaisneuvostopäivä.

OECD:n suositukset saadaan tänä vuonna OECD-arvioinneista, joita ovat kansalaisyhteiskunta-arviointi ja siihen liittyvä kansalaispaneeli ja OECD:n luottamusarviointi.

Avoin hallinto on mukana hyvin sanottu kampanjassa. Kampanjan järjestäjätahoja ovat YLE ja Erätauko-säätiö. Kampanjan tarkoituksena on parantaa suomalaista keskustelukulttuuria positiivisemmaksi. [Myönteisen verkkoviestinnän julistusta](#) ja dialogiosaamisen kehittämistä kampanjoidaan tänä vuonna.

OGP:n avoimen hallinnon viikko on 17.-21.5.2021.

Suomen nyt meneillään olevan neljännen avoimen hallinnon toimintaohjelman väliarviointi tehdään tänä vuonna. Tämä tuodaan työryhmän joko seuraavan tai sitä seuraavan kokoukseen. Avoimen hallinnon strategia tuo painotuksia toimintaohjelmaan.

Vuoden lopulla on tarkoitus järjestää OGP:n summit Koreassa. Ei vielä varmaa onko tilaisuus etänä. Jos on etänä, niin silloin voi mahdollisesti osallistua enemmän suomalaisia.

[Kehitysvammaliiton kuntavaaliteemojen](#) yksi teema on selkokieli.

Todettiin, että jollain tasolla pelisäännöt ovat epäselvät, siitä miten virkamies saa osallistua keskusteluun sosiaalisessa mediassa.

Käytiin läpi vuoden 2020 Avoimen hallinnon kyselyä, joka lähetettiin vastattavaksi kuntiin ja valtion virastoihin ja laitoksiin. Vastauksia saatiin 84. Tällä kertaa vastauksia tuli valtiolta 66 ja loput vastauksista oli kunnista. Kyselyssä oli 19 kysymystä. Kyselyssä tarjottiin mahdollisuuksia jakaa hyviä käytäntöjä muille jaettavaksi.

Reilussa kolmessa kymmenessä vastauksessa avoimen hallinnon edistäminen näkyy organisaation strategiassa tai muussa keskeisessä dokumentissa/dokumenteissa. Muilla tavoin avoimen hallinnon edistäminen näkyy esimerkiksi avoimena datana sekä toimintaohjelmissa, ohjeistuksissa ja hankkeiden tavoitteina.

Suurimassa osassa vastanneiden organisaatioissa ei ole avoimen hallinnon edistämiseen liittyvää verkostoa tai ryhmää. Tukea avoimen hallinnon edistämiseen tarjotaan esimerkiksi koulutuksen tai ohjeistuksen muodossa.

Suurimmassa osassa (49) vastaajien organisaatioissa on organisaation käyttämää kieltä selkeytetty. Eniten on keskitytty nettisivujen kielten selkeyttämiseen ja toiseksi eniten antamalla koulutusta henkilöstölle. Selkokielistä sisältöä ei ole julkaistu valtaosan vastanneista nettisivuilla, vain 19 vastanneen organisaation sivuilla oli julkaistu selkokielistä tekstiä osassa aihepiireistä ja kahdessa organisaatioissa oli julkaista kaikista aihepiireistä.

Asiakirjoja oli selkeytetty visualisoinneilla ja infografiikalla valtaosasta vastaajien organisaatioissa (49).

Suurimassa osassa vastaajien organisaatioista kuullaan sidosryhmiä ja kansalaisia jo hankkeiden alkuvaiheessa hankkeesta riippuen (59) ja aina kuullaan yhdeksässä. Suhteellisesti heikommassa asemassa olevien (esim. lapset, nuoret, ikäihmiset, seksuaalivähemmistöt, syrjäseutujen asukkaat, maahanmuuttajat) kuulemiseen/osallistumismahdollisuuksiin on panostettu 43 vastaajan organisaatioissa ja 41 ei. Tätä on toteutettu muun muassa tarjoamalla

vaihtoehtoja sähköiselle kuulemiselle, panostamalla sosiaaliseen mediaan, tarjoamalla tulkkausta ja huolehtimalla saavutettavuudesta.

Sosiaalista mediaa hyödynnetään suurimmassa osassa vastanneiden organisaatioista.

84 vastaajasta 28 vastaajan organisaatiossa oli järjestetty kansalaispaneeli tai hyödynnetty muita puntaroiva (deliberatiivisen) keskustelun ja osallistumismahdollisuuksien käytäntöjä.

Kysyttiin, kuinka moneen kuntaan kysely lähetettiin. Todettiin, että lähetettiin kaikkien kuntien kirjaamoihin.

2. Yhteinen toimeenpano - keskustelu ja johtopäätökset

Osallistujat jaettiin kolmeen ryhmään pohtimaan kolmea aihetta, jotka olivat selkokielen edistäminen, dialogien ja vuorovaikutuksen osaamisen ja käytön lisääminen ja avoimen hallinnon osaaminen (esim koulutus). Ideoitiin mitä niiden edistämiseksi voisi kunkin meidän työalueella, verkostoissa tai muuten tehdä. Miten voisit ja voisimme yhdessä asiaa konkreettisesti edistää. Tästä osiosta tehdään erillinen yhteenveto.

3. Viestinnän tehostaminen - Blogit, policy briefit, hyvät käytännöt, uutiskirjeet jne

Tekeillä on tarkempi viestintäsuunnitelma tälle vuodelle, joka laitetaan ryhmälle jakoon, kun se saadaan viimeisteltyä.

Tänä vuonna halutaan joukkovoimaa avoimen hallinnon toimeenpanoon. Viestintää tehostetaan ja sen vaikuttavuutta lisätään. Blogit ovat tulossa osaksi avoimen hallinnon sivustoa. Blogikirjoitus julkaistaan kerran kuussa.

Vuonna 2019 tehtiin noin neljän sivun [politiikkakatsauksia](#). Niistä viestitään vielä lisää. Poliittikkakatsauksia tehdään lisää. Avoimen hallinnon työryhmältä toivotaan lisää aiheita politiikkakatsauksiin.

Kansainvälistä viestintää on tarkoitus vahvistaa. Erityisesti tarkoituksena on nostaa esille suomalaisia hyviä käytäntöjä. Pyyntönä työryhmälle on, että saisimme blogikirjoitusten aiheita ja saisimme tästä työryhmästä kirjoittajia. Olisi hyvä, jos saisimme 5-6 blogikirjoitusta tältä työryhmältä tai teidän organisaatioistanne.

Hyviä käytäntöjä toivomme nettisivujen [kokemuksia-osioon](#). Pidempiä tekstejä hyvistä käytännöistä voi nostaa politiikkakatsauksiin ja blogikirjoituksiin.

Blogitekstien aiheiksi ehdotettiin selkeää kieltä ja eettisiä asioita; mitä virkamiesetiikka on käytännössä.

Merja Niemelä sanoi, että voisi kertoa blogissa paikallisesta avoimen hallinnon edistämistyöstä Oulussa keväämmällä, kun toinen suunnitelma saa hyväksynnän.

Miia Kirsi sanoi, että Celiasta voitaisiin kirjoittaa blogiin saavutettavuudesta. Näkökulmaa täytyy vielä miettiä.

Henna Kara sanoi, että Selkokeskukselta voidaan kirjoittaa blogiteksti selkokielestä.

Todettiin, että blogitekstissä voi olla myös kaksi kirjoittajaa, niin että olisi kirjoittaja sekä valtiolta ja järjestöstä.

Twitter todettiin tehokkaaksi keinoksi viestintään. Blogista on tärkeä viestiä, jotta saadaan lukijoita.

Ehdotettiin, että voitaisiin pitää pieni viestintäkampanja eri aiheista, esimerkiksi viiden kohdan vinkkejä.

Todettiin, että kunnissa on myös luottamushenkilöitä. Nostettiin esille, miten uudet luottamushenkilöt saisivat tietoa avoimen hallinnon periaatteista. Olisi hyvä, jos saisi joihinkin vaalikoneisiin saisi kysymyksiä avoimesta hallinnosta.

Avoimuuskoulutus valmistuu ensi vuonna ja se on avoinna myös kunnille. Sen on tarkoitus linkittyä avoimen hallinnon tukipakettiin.

Avoimuuden tunnettavuuden lisääminen on tärkeää. Kuntaliitossa on ajatuksena, että Kuntademokratiaverkoston yksi webinaari-tapaaminen tänä vuonna käsittelisi vain avoimen hallinnon asioita. Kuntaliitossa on suunnitteilla luottamushenkilöiden perehdytystä sekä uusille että vanhoille valtuutetuille, johon tulee myös avoimesta materiaalista.

Blogiaikatauluun palataan myöhemmin.

Todettiin, että avoimen hallinnon uutiskirjeeseen saa mielellään lähettää kirjoituksia.

4. Muut mahdolliset asiat

14.-17.12.2021 järjestetään Open Government Partnershipin Korean summit.

Virkakielen koulutuspaketti täydentyi uudella kurssilla: [Hyvä virkakieli – Toimiva hallinto on kielestä kiinni](#). Tätä ennen on julkaistu Hyvä virkakieli - Selkeyttä lauseita ja virkeitä. Tänä vuonna on tulossa vielä kaksi suomenkielistä sekä yksi ruotsinkielinen kurssi. Lisää kurssista voi lukea [Kotuksen sivuilta](#).

Kokous lopetettiin klo 14.39.

Jakelu Avoimen hallinnon työryhmä

Tiedoksi Hankeikkuna